

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LXXXIV. Multiplici ratione (laudatas autoridades consequente)
contractus trium illicitus ostenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

centseat (cùm sub Bullæ finem usurarios haberi velit eos, qui, *præteritum similitum contrarium, societatis nomine initorum, qui huc usque durant, ad exactionem dicta sortis, postquam casu fortuito perierit, in suum procedere ausi fuerint*; suam proinde declarationem ad similes contractus jam antè celebratos extendat) sed idè sic loquitur, quia plerique hæcenus se excusatos prætendebant, ex hoc quòd inualescere cœpisset opinio plurium Doctorem, praxim illam justificantium. At justificari non posse Pontifex declaravit, dum praxim illam damnavit. Idèoque prohibuit, ne quis imposterùm sic sentiat, nec praxim illam justificet, vel se justificatum putet, ejusmodi opinionem contra S. Sedis declarationem practicando. Unde Azorius p. 3. l. 19. c. 4. *Opabat (inquit) Navarrus, ut Pontifex declararet, pactum tale in societate licitum esse. At contrarium Pontifex declaravit, ac desinuit.* Et idè non video quomodò excusari possint, qui post Bullam illam Navarri opinionem sequuntur. Sanè eos, qui aliàs illam propugnarunt, Azorius ibidem non videt aliter excusari posse, nisi quia ante Bullam illam sua scripta ediderunt.

892 3°. si Pontifex contractum illum trium damnat, velut ex se *injustum, & usurarium, divinisque & canonicis Legibus contrarium*: damnat ergo pro foro etiam interno, & ne hujusmodi morbi contagio in communem fidelium perniciem latius serpat, prout ibidem dicit. Ad quod amplius significandum, dicit, nullam ex ejusmodi contractu obligationem civilem aut naturalem oriri.

893 4°. certum est Pontificem non dicere, damnari à se affecurationem capitalis, & lucri certi pro incerto, factam in vim societatis, sed à se damnari seu reprobari *omnes & quoscunque contractus, conventiones & pacta... per quos seu quas cavebitur personis, pecunias... societatis nomine tradentibus, ut etiam si fortuito casu... amissionem sequi contingat, fors ipsa, seu capitale semper salvum sit, & integrum a socio recipiente restituatur, &c.* Et aliàs Pontifex causam Navarri, ab ipso ad se delatam, non determinasset; imò ne attigisset quidem: cùm Navarri cum Soto controversia nunquam fuerit, an affecuratio illa in vim contractus societatis fieri posset; sed an fieri posset in vim additorum saltem virtualiter duorum aliorum contractuum.

CAPUT LXXXIV.

Multiplici ratione (laudatas auctoritates consequente) contractus trium illicitus ostenditur.

894 **P**rima ratio est, quia per trium illorum contractuum conjunctionem, societatis, affecurationis fortis, & venditionis lucri incerti pro certo, reverà destruitur societas, & conjunctio ista reverà definit in mutuum lu-

crativum, adedque in mutuum usurarium. Per adjectam namque affecurationem, venditionemque lucri incerti pro certo, destruitur lucri, damnique communio & æqualitas, quæ sunt de natura, & legibus essentialibus societatis. Totum namque damnus, ex fortuitis casibus forsitan eventurum, in sociorum alterum rejicitur; & qui sic contrahit, nihil aliud intendit, nisi tradere alteri pecuniam suam ad certum interesse, absque ullo periculo fortis, & lucri, cujus etiam periculi communio est de natura societatis. Reverà ergo non tradit alteri pecuniam in societatem, sed in mutuum, societatis nomine palliatum. Tradit enim v. g. mille, sub spe lucrandi centum quinquaginta; pro affecuratione verò capitalis, ex isto lucro sperato cedit socio sexaginta; & rursus cedit ipsi residuum lucrum speratum, pro affecuratione lucri quadraginta; quod quid est aliud, nisi per ambages mutuo dare mille sexaginta, ut quadraginta supra fortem recipiat? Tradit enim mille, cæ lege quòd focus ea recipiens tenebitur ei mille restituere, quidquid demum acciderit; cæ item lege, quòd tenebitur mille restituere cum auctario quadraginta. Quod reverà est tradere mille in mutuum, cum auctario restituendum, non in societatem. Quia, ut dixi, duplex ista obligatio certi lucri in omnem eventum præstandi, sortisque in omnem etiam eventum restituendæ, societati adjecta, naturam & essentialiam ipsius destruit, hoc ipso quòd destruit communionem, & æqualitatem, tam in damno, quam in lucro. Tam ergo societas nulla est, ubi focus cum socio communicat in lucro, non in damno, quam mutuum nullum est, ubi non est domini translatio, remque eandem, seu ejusdem speciei ac bonitatis reddendi obligatio. Vide infra responsum ad objectionem tertiam.

Nec argumenti vis evacuat, dicendo, 895 quòd ex vi quidem societatis uterque focus communicare debeat in damno, sicut in lucro; communionem tamen in damno esse à sociorum uno separabilem ex vi alterius contractus superadditi. Quemadmodum enim per nullum contractum superadditum fieri potest, quòd res mutuata non transeat in dominium mutuatarii, eamque restituendi obligatio ab ipso separetur; ita similiter, &c.

Neque verò fas est de moralibus istis philosophari, sicut de intentionalibus & formalitatibus Metaphysicis, aut actibus scientiæ & opinionis; quasi ex eo quòd (in probabili Philosophia) incertus de re aliqua, ex vi & motivo opinionis, de eadem (salvâ opinionis essentiali) simul certus esse queat ex vi & motivo scientiæ; similiter fieri queat, quòd damni cum altero communionem habens ex vi societatis, ab ista communionem (salvâ societatis essentiali) immunis esse queat ex vi alterius contractus. De moralibus

namque moraliter, non intentionaliter, aut metaphysicaliter philosophandum; per consequens potius à paritate aliorum moralium, quam à paritate intentionalium, aut metaphysicalium. De societate ergo potius philosophandum à paritate mutui (uti proxime arguebamus) quam à paritate opinionis & scientiæ.

897 Secunda ratio: quidquid fit, an societas taliter contracta desinat in mutuum, saltem non est ratio iustior lucrandi titulo talis societatis, quam titulo mutui. Tunc enim (aliàs non) societas iustior est causa lucrandi, quam mutuum, quando pecuniam conferens in societatem, eam exponit periculo, ita quòd cum periculo ipsius mercator de ea negotietur, uti ex S. Thoma vidimus n. 872. Istam quippe, non aliam rationem S. Doctor ibi assignat. Et reverà ita esse perspicit, quisquis attentà mente pensaverit, pecuniam ex natura sua esse sterilem, nec alià ratione fructiferam, nisi vel per industriam utentis, vel per hoc quòd periculo exponatur ad legitimum usum lucrativum. Duabus igitur solum de causis licitum est lucrum ex societate, potius quam ex mutuo; vel quia industriam suam quis confert; vel quia pecuniam suam periculo exponit. Ergo qui solum pecuniam, & nullo modo industriam suam confert in societatem, nullam habet iustam inde lucrandi causam, nisi pecuniam suam periculo exponat.

898 Tertia ratio, & præcedentis confirmatio, est quia quancumque pecuniam solum confert quis in societatem, nullam verò operam, nec industriam, non potest, salvà æqualitate inter socios requisitâ, sic velle participare de lucro, ut nihil participare velit de periculo, nec de damno: æqualitas namque ista postulat, ut qui non vult participare de periculo, nec de damno, nihil etiam participet de lucro. Quippe postulat, ut non participet de lucro, in quo nulla est lucrandi ratio; ac per consequens postulat, ut totum lucrum, uti totum periculum & damnum socio relinquat, qui nullum periculum nec damnum subire vult, nec ullam operam conferre; nullam proinde lucrandi rationem participare; prout à simili videre est in socio nullam pecuniam conferente, qui si nollet saltem operam & industriam ponere, sed per alium contractum ab illius ponendæ obligatione se liberare, salvà æqualitate, non posset velle participationem lucri, qui particeps esse nollet rationis, seu tituli lucrandi.

Verum quidem est, quòd tunc nihil omnino superesset, quòd in societatem conferret; in casu verò (de quo agimus) superfit pecunia conferentis illam. Ast istud discrimen nihil facit ad enervandam vim argumenti. Cum enim pecunia sola (id est seorsim ab industria, labore, periculique incurfione) sterilis sit, & infructuosa, illam solum conferre seorsim, &c. in ordine ad lucrum

Tom. II.

percipiendum perinde est ac nihil conferre.

Quarta ratio est, quia contraria opinio 899
viam aperit usuris palliandis, excusandæque praxi, quâ pupillorum, viduarum, ancillarum, imò & nobilium pecuniæ, mercatori, vel alteri traduntur ad interesse, v. g. quinque in centum per singulos annos, quasi per modum commercii, retentâ facultate repetendæ fortis, quando ad majorem ætatem pupilli, & minores pervenerint, vel quando matrimonium, vel statum ecclesiasticum, aut religiosum suscipient, vel aliàs ad illorum arbitrium. Poterunt namque id prædicantes allegare, se interesse illud non prætere pro mutuo, sed pro commercio, si ve pro triplici illo contractu, virtualiter inito, cujus intuitu non exigunt interesse majus, cum possent. Quamvis enim de triplici illo contractu explicitè non cogitent, cogitant implicitè, volendo interesse illud lucri omni meliori modo quo fieri potest. Quod sufficere docent Lessius, alique triplicis contractus patroni. Illam nihilominus praxim tutorum & curatorum, pleraque damnant Concilia, Mediolanense I. Burdigalense anni 1583. Mechliniense anni 1570. Cameraçense anni 1586. Audomarense anni 1583. Iprensense anni 1587. Atrebatense sub Moulartio. Ecclesia quoque Gallicana in Conventu Melodunensi anni 1578. Denique pro Belgio nostro Philippus II. in Diplomate super executione laudati Concilii Cameraçensis art. 21. declarat tales contractus irritos & nullos. Et S. Antoninus p. 2. tit. 1. c. 7. §. 21. usurarios, restitutionique obnoxios.

CAPUT LXXXV.

Solvuntur objectiones.

Objicies 1°. cap. per vestras de donat. 900
inter virum & uxorem Innocentius III. jubet, ut dum maritus dilapidator vergit ad inopiam, dos uxoris deponatur in manus negotiatoris, ut honesto lucro inde comparato, matrimonii onera subleventur. Respondeo, nihil inde confici posse pro contractu trium: utpote cujus praxis tunc temporis nondum erat nata. Nec certè Pontifex mentionem ullam facit de adjiciendo pacto assicurationis dotis: tamen enim voluerit dotem eripi e manibus mariti dilapidatoris; hoc ideo non voluit, ut dos assicuraretur, sed ut tutior esset in societatem data prudenti mercatori, quam relicta in potestate mariti prodigi: eo quòd utique eo modo esset in manu prudentis mercatoris, quo in manu mariti divitis, qui sua prudenter administraret, non quidem absque omni periculo, sed nec absque spe lucri ad portanda matrimonii onera.

Objicies 2°. L. si non fuerint ff. pro socio 901
dicitur, ita coiri societatem posse, ut nullius partem damni alter sentiat, lucrum verò

Mmm 2